

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnici”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economii: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Adunare poporală la Orăștie.

Mai jos publicăm. Convocarea, prin care dl *Dr. Aurel Vlad*, fostul deputat al Orăștiei, și soții, invită la o mare adunare poporală pe Românii din Orăștie și jur, ba din tot cercul de alegere al Orăștiei. Adunarea e pusă pe Dumineca a doua după Rusalii, au dară frații noștri timp să se vestească unii pe alții și să se pregătească, ca să vie în număr frumos, așa cum numărul nostru și în-sămănătatea noastră de națiune doamnă peste aceste plaiuri, recere.

După neașteptata noastră cădere la alegerea de deputat acum un an, în 2 Iunie 1910, — e întâia dată că să dă nou privilegiu poporului nostru de aici, să își ridice sărbătorește glasul seu, descoperind lumii, ce are în inima sa, ce simte în pieptul seu.

Căderea la alegerea de deputat, pe mulți dintre frații noștri i-a măchnit, multora li-a plecat sufletul spre îndoială, le-a luat par'că voia bună în cele de obște ale neamului nostru, pe care o aveau nainte de aceea.

Noi însă am spus'o atunci îndată după alegere, că numai cei scurt judecători și scurt văzători, pot da o în-sămănătate prea mare unei căderi în o alegere de deputat. Viața noastră de popor stăpîn al acestor plaiuri, nu a atîrnat dela aceea, că vom învinge ori vom fi învinși în acea luptă! Nu! Desvoltarea noastră firescă, atît materială cît și de deșteptare sufletească, nu s'a oprit locului prin înfrîngerea ce a adus'o asupra noastră ca partid național acea alegere cu mijloacele ei murdare ori barbare: stricarea sufletelor ori înfricarea lor! Doar că ea a umplut de scîrbă multe inimi bune și a arătat cam pe unde este *gunoiul* printre noi! A arătat înse și pe unde e aurul între noi! Și, multu-

mită lui Dzeu, s'a vădit, că gunoiul e puțin și aurul sufletelor e mult pe acicil!

Cătră aceste suflete de aur ne îndreptăm azi iarăși, ca și cătră cele mai scumpe bunuri naționale ale noastre în aceest colț de țară, și lor le zicem:

Dragi frați, alegători și ne-alegători, cărturari și plugari, cari, cînd v'ați adunat în marea încăerare ce a trecut, sub steagul partidului național purtat de dl *Dr. Aurel Vlad*, de ați voit să-i dați prin asta și lui o cinste, o mulțumită pentru buna și inimoasa lui luptă națională, apoi mai presus de toate *partidului însuși*, care este întruparea a tot ce e ales românesc, i-ați arătat alipire și ascultare, și chemării lui închinare, — voi, dragi frați, să dați și de data asta aceeași ascultare chemării, pe care același inimos și cinstit luptător național *Dr. Vlad*, și soții săi, vi-o fac în numele aceluiași partid, și să veniți la adunarea ce pun la cale pe a doua Duminecă după Rusalie. Că nu vă chiamă să arătați alipire ori supunere unor persoane, ori-cît de mult s'ar fi făcut ele vrednice și de aceasta, ci să dați dovadă de vrednicia voastră înșivă, prin vădirea alipirii neclintite la vechiul și bunul nostru partid național, la care alipindu-ne, dovedim că ținem la *neamul nostru însuși*, și la viața lui, pe care atîta mișei, văzuți și nevăzuți, ar dorî să o răpună.

Viața unui popor nu e legată de o clipă, de un loc, de o întâmplare. Mai ales viața unui popor viguros și cu viitor ca al nostru în aceste părți, nu poate fi stînginită nici oprită în mersul ei triumfător! Ea are să-și facă calea sa a toate cutropitoare, cu voia ori contra voinței celor ce au în mână frînele zilei!

Acestui simțămînt, acestei credințe tari a noastre, e chemată să-i dea arătare și adunarea poporală la care

poftim pe toți frații noștri buni, — și acest gînd înalt, mai presus de judecata scurtă a celor slabi de inimă, au să-1 vădească acei cari vor alerga cu voie bună la adunare.

Dacă n'am grăbi a veni în cete voinice și voioase, cu frunză verde în pălării, ca la un praznic național pe care demult îl doream, — am dovedî că veștejitu-s'a frunza verde cu care am venit de 3-ori dup'olaltă la Orăștie, la frumoasele lupte de alegeri, și mai ales că veștejitu-s'a flacăra cea bună din sufletele noastre!

Iar aceasta ar mărturisi un neadevăr!

În noi sufletul românesc e tot atît de verde, ca și nainte de înfrîngerea cea prin mișelie, ca și pe vremea celei atît de frumoase întîie și a doua biruință!

Noi suntem poporul, căruia i-să cade a fi stăpîn acestui ținut și acestui oraș, și cînd conducătorii noștri naționali aci în orașul nostru conchiamă o adunare românescă, riuri trebuie să se reverse poporul nostru spre locul adunării, arătînd că e știutor de în-sămănătatea ce o are și de puterea ce reșede în el, — și prin pășirea sa să arate, că își cere acest loc, că știe că el e al lui, și nu e aplicat a-1 lăsa altuia!

Fiind în ajunul pogorîrii Duhului Sfînt, rugăm cerul să pogoare asupra sufletelor poporului nostru românesc Duhul cel luminător și întăritor, care să alunge din inimile moi, fricoase, ori-ce îndoială, ori-ce teamă, ori-ce umbră a desnădăjduirii, și în toate duhul curagiului luminat, a credinței tari și a voinței și mai tari, de a munci și a stărui pentru a neamului biruință peste toate, să-1 reverse!

Acest Duh pogori-1 Doamne peste noi.

Și însuflețiți de acest Duh, să venim voioși, în cete voinice, împodobiti cu frunză verde, la adunarea dela Orăștie, pe care o vestim!

Convocător.

Subscriși prin aceasta convocăm

adunare poporală

pentru discutarea chestiei

votului universal

și pentru a protesta contra

proiectelor militare

prezentate în cameră.

Adunarea să va ținea în Orăștie la 25 Iunie n. (a doua Duminecă după Rusalii).

Orăștie, la 7 Iunie n. 1911.

Din încredințarea mai multora:

Dr. Aurel Vlad
Dr. Ioan Margita
Dr. Romul Boca.
Ioan I. Lăpădatu
Nicolau Vlad
Dr. Silviu Moldovan
Dr. Enea Papiu
Vasile Domșa
Dr. Tr. Frențiu
Ioan Moța
Sim. Corvin iun.

Alegerea lui Kristoffy.

— Invățăminte. — De-ar fi peste tot locul poporal ca la Ciaba!

Alegerea dela Ciaba s'a sffirșit cu biruința lui Kristoffy, spriginit de partidul țărănesc. El a căpătat peste 1000 voturi, contrarul seu peste 900. Cu vre-o 81 a biruit.

Biruința asta unii vor s'o înfățișeze ca o izbîndă tare a doritorilor votului universal, al cărui mai înfocat luptător și popoveditor, e Kristoffy. Dar asta nu poate fi luată așa. Căci guvernul, care nu are de gînd să aducă legea de vot universal, nici n'a pus aci contra-candidat, știind că aci fiecare alegător, în popor și între domni, e spriginitorul votului universal, ci a lăsat pe justiști să pună contra-candidat, fiindcă și ei zic că luptă pentru votul universal. Și s'au pus justiștii cu toată puterea pe lingă candidatul lor și l'au spriginit și oamenii stăpînirii, — și tot n'a ieșit, ci a ieșit Kristoffy, spriginit de popor, deși nu-1

dorea în dietă nici partidul Koșutist, nici al „muncii“.

Din toate semnele reese, că la Ciaba e altul îndemnul poporului, anume: ura multimei de jos, față de ceata „domnească“, a celor înstăriți și înțepeniți în scaunele puterii, e lupta prostimii, contra domnilor! Că-ți sântul și pe acolo poporul de purtare „domnilor“ cu el, și alegerea lui Achim de deputat, deși acela era numai țaran cu câteva clase gimnaziale, — fusese semnul acestei nemulțumiri, iar pe Kristoffy l'au scos ales iarăși fiind el știut ca om al poporului, urit și prigonit de „domnii“ dela putere.

Noi scoatem la iveală lupta dela Ciaba, ca un lucru foarte interesant și vrednic de luare aminte! Acel popor e popor odată și știutor de însămnătatea sa!

Dacă din cele 413 cercuri de alegere, poporul ar fi în cel puțin 200—250 așa de trezit la mândrie de sine, și ar ținea așa de mult ca cel din Ciaba la aceea, ca voința lui să iasă biruitoare la alegeri, precum e și cu cădere, fiindcă peste tot locul el e mai numărös în liste și hotărîtor în luptă, — o, cât de repede s'ar schimba fața țării și soarta poporului întreg, unguresc și neunguresc, din această țară!

Căci trimișii poporului, cei de un suflet și o simțire cu el, repede ar reface toate legile cele atît de îngreunătoare, uneori de-adreptul sugrumătoare a voinței libere, și le-ar înlocui cu altele mai drept chibzuite, ca să nu fie ele bune numai pentru treapta domnească dela putere, spumei de pe de-asupra, ci să fie priincioase adevăratei talpe a țării, grosului, mulțimei, poporului!

Durere, așa de puține cercuri sunt în țara asta, unul singur cel dela Ciaba, unde poporul să fie așa de trezit la mîndria sa de popor, și să ceară alesului său să meargă în dietă ca omul poporului!

De aceea e apoi și soarta poporului așa jalnică în țară. Căci în cele mai multe cercuri poporul nepricepător, să duce acolo unde îl chiamă oamenii puterii plătindu-l pentru-că merge să dea votul precum i-să cere, — iar' după alegere fiecare deputat de acesta ales cu bani, zice: acum m'am ales, pentru vot te-am plătit, de-acî încolo în dietă fac ce vreau, mă alătur unde-mi affu mai bine și eu socoteala, tu n'ai să-mi poruncești, și-ai luat cei cincizloți ori cincizeci, după cum te-am putut cumpăra, — acum tac!

Și fac apoi astfel de legi,

sub scutul cărora tu poporului nebun ce-ți vinzi votul pe cîtiva zloți pe care-i bei în două-trei zile, ai să suferi ani de zile, ba o viață întreagă, — iar' ei să se răsfețe cum le place!

De-ar intra în dietă mai mult de jumătate bărbați aleși ca la Ciaba, din voința poruncitoare a poporului, și cum ar fi deputații noștri naționali români, cari asemenea ar lucra în dietă întru toate pe plăcerea poporului, — în un an-de zile s'ar preface țara asta în rău pentru toți locuitorii ei. Iar' că nu să face, ci tot mai mult ea e o temniță, pe lingă care strălucesc nu florile libertății, ci baionetele gendarmilor, — e, pentru-că alegătorii nu-s alegători, ci niște vinzători și ai binelui lui și ai copiilor și fraților lor!

UNELE—ALTELE

Pentru Brad.

— Jocul miresei. —

La îndemnul parochului Gregoriu Nicola, la jocul miresei Iulia Vasîu cu Iosif Achimeț din Vidra-de-jos, s'a colectat pentru gimnaziul din Brad dela următorii:

George Nicola par. 2 cor.; Traian Banciu par. 2 cor.; Avram Pop prim., Petru Toc vigîl, Alex. Haiduc com. cite 1 cor.; Nicodîn Nicola ec. 50 fil.; Nic. Gela ferar 50 fil.; Andreiu Dida morar 20 fil.; George Iancu sen. 1 cor. Ales. Tomuş, Ioan Iancu coj., Vasilie Achimeț, Petru Resiga, George Haiduc, Avram Sicoe, Ioan Popa, Avram Metotez, Nicolau Toc vig. cite 20 fil.; George Resiga inv. 1 cor. Suma 12 cor. cari s'au trimis Direcțiunii gimnaziului. Fie pomenită cu laudă cinstită nunta, fericiții miri și înțelepții îndemnători și dăruitori.

— Iar inst. de credit „Crisana“ în loc să depună o cunună peritoare pe sicriul răposatului său membru în Direcțiune Dionisiu Sîda, — a dăruit aceluiași fond gimnazial, ca cunună neperitoare, 30 cor.

Pomană sfîntă.

Noi am scris și am stărut în repețite rînduri, ca pomenile obișnuite la poporul nostru, să fie reduse la întinderi mai mici, să fie săturați săracii și împărțaiți cu milă, — iar prețul pomenii ce să dă și la cei ce n'au lipsă de milă, — să fie răscumpărată cu un dar potrivit, cu o sumă oarecare de bani, cinstiți pentru un scop nobil și sfînt, ori pentru biserică ori pentru școală, — că mai plăcută jertă faci prin asta lui Dumnezeu și oamenilor.

Dar prea puțini înțeleg încă în poporul nostru acest glas al vremii și al înțelepciunii vieții noastre.

În păturile de cărturari însă, vedem adesea pilde frumoase de acest fel. Cele mai nouă două sunt următoarele:

— Dl. Dr. I. Popp, medic de stat major în Sibiu, rămas văduvit prin pierderea mult iubitei sale soții Elena, — ajungînd ziua sfinților Constantin și Elena, care era ziua nuzului scumpi sale soții, — a făcut un dar de 1000 cor. pentru felurite scopuri bune, pentru fonduri de studențisăraci, pentru biserici și școli, pentru scopuri culturale, — drept înțeleaptă pomană sufletului iubit ce a pierdut.

— Dna Ana Matei Mocanu din Azuga (România), a trimis zilele astea 1000 cor. pentru masa studenților români dela gimnaziul din Brașov, masă care ajută cu prînz de cîinste pe tinerii săraci și silitori și buni, — și a făcut cinstita doamnă acest dar drept pomenire pentru iubitul ei soț răposat Matei Mocanu de fel din Cernatul-Săcelelor și a mamei sale Maria, tot de-acolo.

Iată două pilde de înțeleaptă punere de pomană pentru scumpii răposai.

Urmează o și alții în cercul lor de putere, în măsura în care le e cu putință. Că lucru plăcut lui Dumnezeu și de folos neamului, faci!

Slovacii pentru votul universal.

Precum la noi Românii să pornește mișcare prin adunări de popor, pentru a să cere cu tărie votul universal, — tot așa să face la Slovaci.

La ei partidul social-democrat slovac (așadar socialiștii naționaliști, că ai lor socialiști țîn și la neam!), — pune la cale un șir de adunări populare, prin cari să ceară aducerea legii de vot universal.

Ei ne-au și întrecut pe noi Românii, și au ținut două adunări foarte bine cercetate, la Modor și Bazin, și zilele astea urmează adunarea a treia la Malaczka.

Pe aiurea și pe la noi.

— Vot femeilor în Anglia. —

Scriitorii și bărbații politici ai nici unui popor din Europa, nu să laudă atîta, cit cei ai Ungurilor, că constituție (lege de ocîrmuire a țării) mai liberală, dînd-adeacă mai multă libertate cetățenilor, decît Ungaria, numai Anglia mai are!

Se place nespuse de mult bunilor noștri patrioți, să se asămene cu Englezii, ba să se pună chiar pe o treaptă cu ei!

Adevărul e, că o mai mare batjocură pe viața de stat cea adevărat liberă din Anglia, nu poți pune, ca spunînd că nici ea n'ar fi mai bună ca cea din Ungaria!

Iaca o pildă care arată cită de părtare este dela verme pîn' la astru (la steaua curată a cerului):

Secretarul de stat englez Georg Lloyd, întrebînd de unii ziariști, care e planul ministrului președinte privitor la legea de vot ce e și acolo în prefacere, — a spus, în numele ministrului președinte, că

guvernului de acum va schimba legea de vot, fiindcă e cerută asta cu tărie, și anume o va schimba așa fel, ca prin legea cea nouă, să intre în șirurile alegătorilor și femeile! Dear că nu affă timp a putea desbata legea în lucrarea de acum a dietei, la toată întimplarea însă, în timp de un an, va găsi răgaz a desbata legea și a da astfel privilegiu dietei să o primească.

Nu va trece dar un an și în Anglia, cel mai luminat stat din lume, — vor avea și femeile drept de vot, — iar la noi n'au nici macar jumătate din numărul bărbaților!

La noi ai slujit în armată. Ai fost gata a-ți jertfi viața pentru țară, ba ai fost chiar pe drum spre moarte (răzmirița cu Sîrbia, sau ocuparea Bosniei-Herțegovinei la 1878—79) și totuși după ce te-ai întors acasă de pe cîmpul de luptă, — tu nu ești onorat nici macar cu dreptul de vot de buna ta patrie! Sunt pline satele noastre de Români cari, de pildă la cuprinderea Bosniei și Herțegovinei, au cătănit acolo și au luat parte la lupte, — că așa în foc sunt trimiși Românii la frunte, — și dacă au scăpat de gloanțele turcilor, azi ei, ca cetățeni pacinici, nu au alt drept decît să muncească și dare să plătească, dar dacă-s cam săraci, ei drept de vot la alegeri n'au.

Are înse fiecare nevoieș de scriitor ungar de prin cancelaria notarului ori a solgăbirăului, chiar cînd n'are nici o avere, ba nici învățătura de-așa!

Și cînd așa de mizerabil stăm în țară la noi în privința drepturilor cetățenilor, — mai cutezăm să ne asămănăm cu Anglia!, în care iaca și femeile capătă acuși drept de vot!

Dieta.

Săptămîna trecută și-a avut în dietă întimplarea sa «mare». Cei doi renegați români, Szegeszku și Măngra, au vorbit în dietă Care de care mai nemernic. Fiecare bătîndu-să în piept cu aceea, că ei sunt trimișii poporului român și ei sunt cei mai «înțelepți» luptători pentru binele acestui popor. De cînd is ei acolo, crește mîlălul mai mare prin Bihor și pe la Oravița, și Românii nu mai știu ce să facă de fericiții!

Șlegescu părea că nu altă, numai să tăvălește fericit naintea stăpînului său, a ministrului de culte, și grohăie scurt și des de mulțumire și-i sărută mîna. Incolo nici o știință, nici o omenie, nici o aducere zmintă de nevoile bietului popor românesc.

Măngra a fost apoi scribos de tot. Grăsunul dela Oravița barem a fost totdeauna dătător din codiță pe lîngă vîlăușul guvernului, — dar păcătოსul acesta, are alt trecut. El a fost mare naționalist, și acum a ajuns în dietă, ca mameluc cu zgardă la grunzii! El a început a spune că... s'a pocăit, și din naționalist

bun ce era, lucru pe care stăpînirea la noi îl ține de păcat, el s'a pecăit și s'a făcut lingător de labe domnilor miniștri și ușierilor lor. Și are nerușinarea să spună că acum el e «glasul poporului român», și că nu partidul național e acela, care lucrează în conglăsură cu simțămîntul poporului, — ci el!

Nu-l mirare că pe cînd vorbea unul din acești scriboși lăpădați al neamului, grăsunul Orăvițenilor Șiegescu, — a trăznit în casa dietei din Pestal Afară s'a făcut vreme urtă, și, ce nu s'a mai înțeles altă-dată nici cînd, pe cînd grohotea Șiegescu, un trăznit a lovit în casa în care el își ținea scriboasa băsădă. Dar parafulgerele (prinzătoarele de fulgere) de pe casă, n'au lăsat să străbată în lăuntru și să lovească cumva în loc bun.

Și Șiegescu și Mangra au primit bugetul întocmit de guvern ca bine făcut. Că să răsfăță din el tot ce e cultură, biserică și școală ungurească, și să strîngă de gît cea românească. Și lor asta le e bine făcut. Primesc și ei!

Cercetare la Hoszupálya.

Alegătorii de omenie mărturisesc adevărul contra celor ce i-au stricat în ziua alegerii!

Cetim în „Poști Hirlep“ dela 7 Iunie:

În Iunie anul trecut, la Hoszupálya a reușit fișpanul în penzie Bótyi László din partidul »muncii«, față de Ernest Fisch, koșutist, cu 21 voturi. S'a dat recurs (petiție) la Curie, că omul stăpînirii a fost scos așa, că președintele a respins pe nedrept voturi, pentru că unii alegători mestecau numele și ziceau că votează cu Fisch Ignac ori »Fischer« Ernő, — știi alegători prosti, cari nici numele nu-l țineau minte (unguri, colea, nu niște valahi de aștia săraci de-ai noștri).

Cercetarea să face acum. Și s'au dus mă rog 7 alegători cari au votat cu omul puterii și au recunoscut naintea județului, că e drept că ei au votat de aceea cu omul stăpînirii, pentru-că au căpătat cite 20—30 cor. unul! Alți zeci de inși au recunoscut, că e drept că au mîncat și au beut cît le-a cerut burta, dar de plătit n'au plătit nimic, deși începuse a să hărăni din ziua ne naintea alegerii! Și s'a a-deverit că președintele a respins 24 voturi, pe cari ar fi trebuit să le primească.

Și așa ne vom trezi, că Curia, fără a rîndul alegere nouă, cernînd de nou voturile — va declara judecătorește ales pe cel picat în ziua alegerii, și va lua scaunul de deputat de sub omul stăpînirii, și-l va pune sub cel trîntit de el prin mij-

loace necinstite, ca chiar aici pe la noi!

Și fiindcă în curînd să începe ascultarea și aici la noi, — ne întrebăm: Aflasă-vor între cei 100 de alegători români ce au stat închiși din prețuia alegerii și zăvorîți în sala dela «Transsylvania» îndopîndu-să cît le-a plăcut, fără plată, — aflasă-vor barem 50—60 care să mărturisească cu cinste, că nu numai în ziua alegerii, dar și nainte cu zile, aci în oraș, alții pe satele lor, au mîncat și au beut fără plată, pe socoteala candidatului stăpînirii?

Și dintre cei peste 100 de vînduți pentru bani, aflase-vor barem 20—30, care să fie așa de omenie, ca Ungurii dela Hoszupálya, să mărturisească că da, au votat pentru bani?, chiar cu primejdia de a fi și ei pedepsiți pentru asta!

Că, uite, Ungurii aceia, dacă i-au lămurit oamenii lor buni, că au făcut un păcat contra neamului, votînd pe bani cu călcătorii de popor dela stăpînire, — acum zic: chiar să fiu și eu pedepsit, totuși mărturisesc ce e drept și descoper pe mișei ce m'au cumpărat ca pe o vită, să votez pentru bani cu ei, cînd inima mă trăgea dincolo!

Cît de mîndră dovadă de cinstită pocăință și îndreptare, dau acei Unguri!

Goreșpondență.

Ormindea, Iunie 1911.

Onorată Redacție!

Cînd în ori-ce parte ne întoarcem privirile și nu vedem decît desbinări, decît certe între fruntașii noștri de prin centre, — nespun de dulci și-să par roadele păcii și a bunei înțelegeri, fie cuibul unde să sălășluiește dînsa cît de mic, fie chiar un neînsemnat sat cu plugarii lui simpli.

În împărăția păcii mult aur să adună și din belșug să revarsă lumina!

Roadele dulci ale acestei păci ne-a fost dat să le, gustăm și în lumina ei limpede am avut ferioarea să petrecem cîteva momente în 3 Iunie n. ziua sf. Constantin și Elena, la frumoasa petrecere populară din Ormindea (Zarand).

În această comună harnicia zelosului preot, dl. Nicolae Pop, a zidit casă Domnului, a făcut o biserică căreia nu-i prea alii păreche în întreg jurul. Dar s'a gîndit preotul, că rugăciunea ce să face în această biserică, care s'a sfințit numai în toamna trecută — cu cît ar fi mai înălțătoare, dacă numele

Domnului s-ar preamări în cîntări de un cor. Și s'a făcut și s'a dres, și în persoana dl. Silviu Petruțoniu s'a aflat un învățător, care și-a pus tot sufletul și neîntracenta dsale piercepere în ale cîntării, ca prin roade muncii dsale să răsplătească pe deplin osteneala și jertfele aduse de părintele Pop și în afacerea corului, și care după probe de 8 săptămîni, a cîntat la sărbătorile sfințelor Paști liturgia întregă în un cor mixt, recrutat din țărani, cari nainte nici nu au auzit cîntînd vre-un cor — afară de cel al Dobrenilor, ce a cîntat la sfințirea bisericii! — În ziua amintită a aranjat și petrecerea asta populară atît de reușită: Concert și declamări.

Concertul s'a început cu „Sfint, sfint.“ de G. Mureșanu: s'a cîntat apoi 1. „Coasa“ 2. Nu-mi place, Imi place, de I. Vidu; Cucuruz cu frunza 'n sus, de G. Dima; „Ileana“ de Muzicescu, și „Ingerul a strigat“, de C. Porumbescu. Toate cîntări alese și atît de reușit cîntate, încît am crezut, că ascultăm un cor vechi! E păcat că harnicul învățător, din lipsa de mijloace, nu-și poate urma studiile muzicale ca să se perfecționeze în această direcție.

Tot la această dată am avut fericirea să auzim și vocea dulce a Dzoarei Veturia Cheri, care acompaniată cu vicara de maeștrul di preot din Peștera, Ican Mateiu, ne-a cîntat doina populară:

„Mîna bade boii bine
Nu ținea ochii la mine
Mîna bade boii tare
Nu privi la fata mare,
Că ochii mei sunt celai
Și țior mîncă boii țai
Și pe tine lingă ei“

dovedindu-ne, că dsa cîntă frumos nu numai pentru-că are voce plăcută, ci fiindcă înțelege și simte totodată ceea-ce cîntă!

Între cîntări a declamat un flăcăr „Recratul“, și o fată „Dușmancele“, și a cetit dl. Emil Șinca, preot în Căinelul-inf., „Trei Doamne și toți trei“ de G. Coșbuc. În urmă preotul din Crăciunești, dl. Sebastian Rusan, îndemnînd poporul să-și iubească pe zeloșii conducători, a vorbit despre: „Cîntarea înalță inima omului“.

A urmat joc.

A fost și conferință și petrecere și s'a făcut poporului veselie și i-s'a dat lumină prin aceasta.

Unde e pace și bunăînțelegere este și dela Dumnezeu binecuvîntare!

Un oaspe.

Jandarmii.

Cutezanțele la care se dedau jandarmii în țară la noi, sunt fără păreche! În alte sate cu bunăînțelegere, jandarmul e păzitorul păcii și a liniștii și scutitor contra răufăcătorilor, dar de cetățeanul de omenie el să ferește a să atînge ca de foc!

Că el știe bine, că nu este domn al acelu cetățean, ci sluga

lui. Slogă pe plată, ca să stea strajă bunei păci și să ație calea mișeiilor, răufăcătorilor! De să atînge însă de cetățeanul nevinovat, de unul din domniile sei, el știe că foarte grea este pepeapsa ce îl așteaptă!

În fericita noastră Ungarie și acest lucru e întors pe dos! La noi gendarmii să cred a avea putere nețarmurită asupra cetățenilor, și nu odată sar în chip salbatic asupra lor, fără nici un drept și fără ca aceia să aibă nici o vină! Pe ei slujba ce au primit, nu i-a învățat a iubi și a stima bunăordine, a cărei soldați sunt, și a cere apoi și dela alții să țină la aceeași bună ordine, — ci de nenumărate ori, ei provoacă spargerea bunei rînduiei și a păcii!

Dovezi triste de acest adevăr avem mai nou doue. Una o aflăm în ziarul „Drapelul“, dela 3 Iunie, care scrie:

În Dalboșeț, un feciorandru voinic, Adam Curîța, care nu prea tricnea (nu să speria) nici de cei cu pene de cocos, în una din seriile trecute umblînd prin sat, pe lingă casa iubitei sale, întîlnește un jandarm, nu de slujbă, care voinde pe semne a rămînea singur în stradă, provoacă pe Adam a să depărta, îmblîndul și cu cîteva gîndușe jandarmerești. Românul s'a apărut cu ce a putut, alungînd pe impenat, iar dimineața mergînd feciorul la casa comunală, ceru la primar să cheme pe jandarm aci, spre a-și da seama pentru ce l-a atacat seara în drum?

Venînd jandarmul la cancelarie cu gînduri ascunse, pe cînd feciorul Adam sta cu fața cătră primar, vorbind cu acesta și cerînd să i-se dovedească cu ce a greșit, jandarmul Pitz József, folosînd clipa, în dosul lui Adam, pregătit de acasă, scoțînd sabia lovește peste grumaz pe fecior, tîndu-i vinele! Feciorul a căzut mort pe loc! Este dureros, că aceasta faptă a jandarmului Pitz J. se numește »vitejie“.

— Alt caz de mare volnicie jandarmerească s'a petrecut la alegerea din Ciaba!

Aci gendarmii voinde cu tărie să iasă ales omul stăpînirii, erau năcăjiți pe polițiștii din Ciaba, că nu să rup și ei prea tare corțînd contra lui Kristoffy, omul poporului. Și vîzînd pe doi polițiști că stan între popor, i-au încunjurat, i-au luat la triparale, par'că n'ar fi și ei slujbași ai ordinii publice! Aceia protestînd contra amestecului gendarmilor în trebile lor, cînd și ei sunt în slujbă, gendarmii au sărit la polițiști să-i aresteze! Atunci două pocnituri de revolver să auziră! Gendarmii crezînd că polițiștii folosesc arma, săriră la ei și începură a-i bate de-i lăsară jos tot sînge!

S'a dovedit apoi că pușcaturile de revolver au venit din popor, nu dela polițiști.

Polițiști au trebuit duși la spital pe urma bătăii ce au mîncat dela sălbatecii gendarmi.

S'a pornit cercetare contra lor. Cercetarea o să-i scoată însă »nevinovați«, că doar ei au bătut pe niște polițiști cari nu prea să făceau corțeși pentru omul stăpînirii.

Acesta e tipul și duhul gendarmilor la noi. Să sparii copiii cu eit

Am putea învăța și noi!

Un preot ungar trimis în Moldova, zmulge și rupe cărțile și calendarele românești de prin casele Ungurilor!

În Moldova (partea de Miază-noapte a României) să găsim câteva, puținele, comune, în cari s'au rătăcit pe vremuri Unguri, ciangăi, ca și în Bucovina vecină.

Perduți acolo în marea de Români, lucru firesc, oamenii toți știu mai bine românește ca ungurește, ba mulți din ei nici nu știu ungurește ci numai românește. E, adevărat, același lucru, pe care îl vedem și aici în Ardeal și în Ungaria, unde avem comune românești colo prin Săcuime și în Maramurăș, Selagiu, ori Bihor, unde locuitorii spun că ei sunt Români, au și preot românesc, ci trebuie să le citească câte-o evanghelie și să le spună predică pe ungrure, că de nu nimic să alege din sfânta slujbă. Așa-ș Ungurii din Moldova cea românească.

Un negustor român așezat într'un sat de acestea ungurești din Moldova, scrie în „Neamul Românesc” o plîngere contra preotului ungar de acolo. Spune anume următoarea istorie interesantă: El, ca negustor acolo, a vindut anul trecut în acest sat vre-o 190 calendare românești, — că oamenii știind toți românește, le iau bucuroși, avînd și lipsă de ele. Dar căpătîndu-și ei un preot mai infocat în ale iubirii de tot ce e ungruresc, acesta cînd a mers pe la casele ungrurilor sei cu crucea (e, să vede, catolic), întrebă în fiecare casă, că ce calendar are omul? și aflînd calendarul românesc, a luat toate calendarele și le-a nimicit, spunîndu-le credincioșilor sei, că lor nu le e iertat să fînd altfel de calendar la casă, decît ungruresc!

Și negustorul român să miră că așa ceva să poate întîmpla în o comună din România, — fără ca cineva din deregătorii mari ori mici ai țării, să-și ridică macar degetul contra preotului ungar ațîțător contra cărții și limbei românești!

Noi, uite, nu ne mirăm, ci ne închinăm tocmai duhului de înalta libertate de care e stăpînită Țara Românească, — precum vădește tocmai și cazul acesta: Și admirăm curajul preotului ungar, care să expune așa de pe față și curajos pentru limba neamului seu și pentru aceea, ca în casa ungurească, cartea ungurească să fie acasă!

Nici o părere de rău. Așa și este la loc și bine și cuminte.

Întrebăm însă pe mulții preoți români ai noștri de prin Săcuime, de prin Sătmar, Bihor, etc. pe unde poporul nostru, uitîndu-și

aproape de tot, ori de tot, limba mamei lor, cetește numai ungurește, vorbește ungurește, cere chiar predică ungurească în biserică, — să ne spună, întru cit ei pot fi arătați ca astfel de apostoli însuflețiți ai cărții și ai limbei și prin ele a culturai românești, în casele credincioșilor, precum preotul ungar din vorbă să dovedește a fi colo în România?!

Dar ce mergem noi cu întrebarea așa departe pe la marginile hotarelor locuite de Români? — Iar să ne uităm mai încoace, mai spre inimă, peste tot locul, și nu în casele țărănilor cari n'ar ști face alegere cum să cade, — să ne uităm în casele multor preoți și învățători, iar la orașe în a sute de meseriași, apoi în a celorlalți domni cărturari, mai mari și mai mici, — și în foarte multe veți găsi câte-o foaie (nu calendar ce doarme în fereastră), ci câte-o foaie care vine în toată săptămîna ori în toată ziua și-i picură duh strein în suflet! Și să ne întrebăm: cecaută aceste foi prin casele românești cutari? Și unde sunt printe noi apostolii apărători ai limbii și cărții românești, cari să facă asemenea preotului ungar din Moldova: să între furios prin casele acestor frați, să adune ori-ce foaie și cărțuie ungurească, și s'o arunce în foc, scoțînd prin ea din suflete și duhul strein care altfel să sălășluiește în inima celui ce își hrănește mintea și inima la cetiri streine? La noi e destul ca dl inspector școlar, cînd merge pe sate, să-și arate „dorința” față de învățător, de a să abona la cutare foaie locală ungurească, și învățătorul o abonează, ba și unii preoți, ca atunci cînd mai vine „Măria-Sa” pe la el, să i-o vadă pe masă, ca prin asta să se pună „bine” la ei, la tarii și marii zilei.

Nu așa preotul ungar în Moldova! Acela iaca face acuși biciu, crucea cu care intră prin casele credincioșilor sei, și cu el alungă dela vetrele acelora până și un nevinovat Calendar românesc!

Învăța-vom oare ceva și noi din inimoasa pildă a preotului maghiar din Moldova?

Așezăminte culturale la sate!

Luminarea unui popor să razămă pe așezămintele lui culturale. Cu cit acestea își întind lucrarea lor asupra păturei mai mari a poporului, cu atîta și au ajuns mai mult țintă. Durere însă, așezămintele noastre, dintr'o pricină sau alta, nu pot pătrunde destul de adînc în pătura poporului; de aceea luarea aminte a noastră trebuie să ne fie

îndreptată asupra mijloacelor de dus cultura în popor, cum sunt bibliotecile populare, cari singure sunt în stare să ducă fericirea și în cele mai ascunse bordeie ale țărăniului.

A fost un timp cînd să predica: „Cit mai puțină cartel! Cu cit e mai prost un popor, cu atîta să poate înjuga mai ușor!” Contra unei astfel de păreri a mai și grăit astăzi, cred că nu e nevoie. Starea noastră în stat, în viața socială și economică, cere, ca toți în unire să ne însuflețim pentru *așezăminte culturale la sate!* Astăzi să scot la iveală multe datorințe și drepturi ale poporului, să discutăm asupra vetului universal și secret, și asupra altor drepturi, de cari însă, ca să se poată folosi țărănul nostru, va avea lipsă și de puțină *carte și înțelegere!* Suntem săraci și, în ce privește starea noastră economică, am rămas îndărăptul altor popoare, și din acest hal nu vom putea să ieșim, decît crescînd o clasă de țărani luminați.

Ca să ajungă a avea țărani luminați, în alte state și la alte popoare s'a lucrat și să lucrează cu putere mare de zeci și zeci de ani. În Germania, Austria, Franca, sunt pline satele de un fel de casine, case de cetire, cu biblioteci bine rînduite lingă ele.

Învățătorul neamț Ligner în scrierea sa despre salele de lectură din Germania, zice: „Eu sunt incredințat, că dezvoltarea cea uimitoare a Americii, în mare parte e a să mulțumii *bibliotecilor populare!* America jertfește anual milioane pentru acest scop! Iar Americanul practic, știe pentru ce face aceasta! Lucrătorul cu carte, face să se vadă pe urma mînilor lui de 2-ori și de 3-ori mai mult spor, decît unul cu aceleași brațe, dar fără știință, pe o treaptă mai joasă de cultură. E uriașă înflurirea lucrătorului cult (învățat), asupra dezvoltării tuturor ramurilor de muncă, cu deosebire asupra industriei. Cu încetul dar sigur înaintează această dezvoltare și fiecare American își ține de datorință națională, a ajuta acest mers al dezvoltării, prin daruri și jertfe de milioane pentru biblioteci populare și sale de lectură la sate. Această dezvoltare sufletească, singură în istoria lumii, care să ridică cu pași repezi, s'ar părea popoarelor europene primejdioasă. Va veni însă timpul cînd și noi (Nemții) treziți din somn, vom vedea înaintea ochilor noștri un popor în asemenea dezvoltare! De aceea e o datorință sfîntă a noastră, ca, însuflețiți pentru păstrarea și întărirea noastră națională, să prindem cu putere hotărîrea de a înființa biblioteci populare prețutindenea, ca grosul poporului să-și poată urma și dezvolta cunoștințele în cetit, ciștigat în școalele populare.”

În Germania sunt foarte multe biblioteci pentru popor. Cu toate

acestea vedem că și acum, băbații lor însuflețiți nu stau cu mâinile în buzunare, fără gînd, ci să ridică cu noi cereri a să face tot mai mult *pentru cultura poporului* pe care îl iubesc și pe care ar dor să-l vadă într'o stare și mai bună!

Că dacă poporul e luminat și dînd înaintea, e talpa țării mai tare, mai trainică, — și toată țara mai puternică!

Oare la noi, unde poporul e sărac și din lipsă de carte înșelat și stors de toți adușii vînturilor, și decăzut și dat patimilor rele, nu ni-se cere și mai multă milă, mai multă dragoste, mai multă muncă față de cel părăsit de toți? Ba da! Cu atît mai virtos!

Dragi cărturari ai satelor! Ascultați glasul vremilor și așterneți-vă pe muncă: pentru înființarea de biblioteci populare în fiecare comună!

(Cluj).

E. P.

Din România.

Regele Carol sărutînd pe iubitul seu general mort.

Zilele trecute a murit la București Generalul Manu, unul dintre cei mai de seamă bărbați de stat și oșteni ai României. Generalul Manu a luat parte la războiul din 1877—78 cînd oștirea română, prin vitejia ei fără păreche, a stors uimirea întregii Europe. Încă de atunci Domnitorul îl îndrăgise ca pe un viteaz al seu. Mai apăsător a fost ministru de războiu.

A fost îngropat cu mare strălucire, și înainte de a fi plecat spre lăcașul de veci, bunul său stăpîn și Rege, Carol, s'a dus la casa lui și plecîndu-să peste coșciugul lui, l'a sărutat pe frunte...

În așa chip duios și mișcător și-a luat înțeleptul Rege rămas bun dela iubitul său tovarăș de arme și de muncă!

Cum înșală fala goală.

Cum să știe, în primăvara aceasta, Italienii au avut mari sărbări naționale, la cari au luat parte prin trimișii lor și alte neamuri. Între alții a fost la sărbare a Italienilor și un secretar de stat ungar, care și-a dus cu sine și pe servitorul său, îmbrăcat în strălucitoare haine de... husar. La gară în Italia toți oaspeții streini au fost bine primiți și li-s'a dat tuturor cite un italian, ca să-i călăuzească civililor cite un civil, soldaților cite un soldat. Cum era multă lume și multă incurcăală, un ofițer italian vîzînd pe husarul secretarului de stat în haine așa faine, plin de furturi și șinoare și cu sabie, a crezut că e și acesta vre-un ofițer. Vre-un colonel (oberst) cel puțin, că așa scilipea pe el uniforma și așa pășea ungrul de țanțoș, și drept aceea i-a făcut un salut, cum să cade unui oaspe și încă unui ofițer mai mare ca el. A început a-i vorbi:

italienește, franțuzește, nemțește, dar husarul nu răspundea nici o vorbă, că nu pricepea nimic. Intr'un tîrziu ceilalți unguri au băgat de samă incurcătura și i-au spus husarului să se facă perdat de pe lingă ofițerul italian. Cînova a tras luarea aminte și a ofițerului, că e greșală la mijloc, și husarul a rămas apoi de ris pe unde trecea și să spunea că e un biet zervitor dar strălucște ca o țarcă.

NOUȚĂȚI

Flori de-o primăvară.

Am întîlnit deunăzi un prieten. Cum pe sufletele noastre se'nstăpî-nise melancolia, am pornit-o tăcuți spre cetina pădurii, îngîndurați și cu ochii pierduți în zare. Nu ne spuneam nimic, deși am fi avut poate multe-multe de a ne povesti, căci trăisem multă vreme împreună și multă vreme am bătut acelaș drum. Sunt însă, vezi, clipe, cînd tăcerea spune mai mult ca graiul. Așa și noi. Cît a ținut drumul până în pădure, am tăcut mereu și am urzit firul vieții noastre trecute. Cînd am ajuns pe-o păjiște încunjurată de goruni și presărată cu o mulțime de flori albastre, ne-am pus la umbra unui arbore, cu ochii țintă spre necuprinsul senin al cerului, și-am stat așa multă-multă vreme. Alături de noi un bondar făcea temenele unei floricele pline de miere și, fericit că a ajuns la atîta bogăție, îndruga un zumzet de mulțumire. Din deșisul pădurii străbătea fluierul unei mierle și alte cîntece de paseri, triste și senine, cari te făceau să uiți melancolia vieții. Intr'un tîrziu ne-am proptit în coate. Prietenul meu îmi prînsă mîna și zise 'nest: Să vezi, am să scriu ceva frumos, frumos, cum n'am scris eu niciodată! Voi scrie despre primăvară, despre primăvara vieții. Vezi, e-așa frumoasă primăvara, cu cer senin, cu cîntece, cu soare și cu potop de lumină, și totuși atîtea flori s'au nscă primăvaral. Asta-i ideea: cît de frumoasă-i primăvara, și cît de plină de viață, dar ea cu toate acestea aduce și atîta moarte. Și aici e bătaia de joc a vieții.

Prietenul meu a tăcut apoi. Pe semne să gîndea de multă vreme la ideea aceasta, dar n'o spusese până acum. Mi-a spus-o acum mie. Și a făcut rău că mi-a spus-o. Să ierți, prietene, dar ai făcut rău că mi-ai spus-o. Nu ți-ai dat în clipa aceea samă pe deplin de ce-mi spui. Și mi-ai spus un gînd tainic, un gînd frumos, pe care eu l'am simțit atîta vreme în adîncul sufletului, dar n'am avut curajul să-l dau pe față, căci m'am îngrozit în totdeanna de puterea adevărului lui: Primăvara mor atîtea flori! Nu știu ce te-a îndemnat să-mi spui aceasta, dar vezi, mie de atunci nu-mi mai piero din vedere chipul acestor flori de-o primăvară. Și sunt atîtea flori de

acestea pe lume! Afară de florile cîmpului, sunt încă și cele ale sufletului. Pe acestea le am înțeles eu, cînd mi-ai spus tu gîndul tău. Și viața acelor flori e atît de duioasă, e atît de plină de jale. Acestea sunt de fapt florile de-o primăvară, cari după ce mor odată, nu mai răsar, zadarnic cați să le trezești iar la viață și le stropești cu lacrimile tale. O spune aceasta așa de frumos poeta cu viața zbuicîmătată:

„Floarea 'n cîmp cînd vestejește,
„Alta 'n locu-i înflorește,
„Dar în peptul omenesc,
„Florile cînd vestejesc,
„Cade roua înzadar:
„Alte 'n loc — nu mai răsar“.

Seb. Bornemisa.

Nou „aștător“. Procuratura din Sătmar a făcut preotului P. Cioroș din Dob, proces, că ar fi aștător poporul împotriva Ungurilor. Ci-că numitul preot a ținut vorbire în biserică și a îndemnat oamenii să nu-și dea băieții la școala de stat. Semne de împăcare...

Colera. În timpul din urmă veste-tile despre o nouă trezire la viață a colerei, vin tot mai dese. Pe lingă toată truda ce și-au dat-o medicii, colera n'a putut fi stîrpită cu desă-vîrșire, și odată cu sosirea primă-verii și a căldurilor, și-a scos din nou capul hîd la iveală, amenințînd furnicarul de oameni, cu moarte.

În Graz (Austria), ci-că s'a înstăpînit de-a binele pe oraș și a secerat pîn'acum mai multe vieți.

În același timp vine știrea, că colera ar fi izbucnit din nou și în Italia, și anume în orașul Veneția, unde s'ar fi întîmplat pîn'acum 26 cazuri de bolnăvire, multe din ele sfîrșite cu moarte.

Moarte. Alexandrina Dr. Pop născ. Moldovan, soția dîni advocat Dr. Iustin Pop din Deva, a încetat din viață Vineri, în 2 Iunie n. în anul al 29-lea al vieții și al 4-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pămîntești ale scumpei răposate s'au așezat spre odihnă de vezi Duminecă în 4 Iunie n. după rîtul gr-cat. în cîmîterul gr-or. român din Deva. O plînge nemîngăiatul soț, dl Dr. I. Pop, și micile copile Aglaia și Elena-Ana. Trîmitem cele mai calde condolențe, adînc întristatei familii.

Convocare. „Reuniunea învățătorilor dela școalele peoporale confesionale gr-or. române din protopresbiteratele: Timișoara, Belint, Comloșul-mare și Lipova“ prin aceasta să convoacă la adunarea generală a despărțămîntului Boliuț pe *Marți 13 Iunie n. 1911*, în școala conf. gr. or. română din comuna Belint. Program: bogată, cu prelegeri, disertațiuni și discuțiuni.

Pentru românii nenorociți din Broșteni! Astăzi mier! Măe țiel! „Reuniunea sodalilor ro-

mani din Sibiu“, arangează o convenire socială împreunată cu cîntări, declamațiuni și joc, Duminecă, a I-a zi de Rusalii, în sala cea mare dela „Unicum“. Dirigentul corului Candid Popa. O parte a eventualului venit curat este destinată pentru frații nenorociți prin foc din comuna Broșteni, (com. Albei-inferioare).

A bancrotat banca ungurească din Timișoara: „Temesvárbelvárosi takarékpénztár“ și a păgubit, pe cei cari își pusese la ea banii spre păstrare, pînă la jumătate milion coroane! Directorul și mai mulți funcționari au fost arestați și averea lor a fost cuprinsă.

Nenorocire de tren. Din Paris se scrie, că în gara Combelettes s'a întîmplat o mare nenorocire cu un tren, cu care călătoreau vre-o 300 de persoane, mare parte părinți cu fete tinere, care să duceau la biserica renumită Notre-Dame, din Paris. Pe cînd trenul era în gară și lua apă, un alt tren, care pe atunci intra în gară, s'a izbit în acesta și l'a făcut numai țandări! Mai multe fetițe au rămas moarte pe loc, iar mare parte au fost greu rănite, cum și alți călători.

Ciudată petrecere de vreme. În Berlin s'a întîmplat, că mai deună-zi, cînd împăratul Wilhelm să întorcea dela o paradă militară, l'a așteptat multă lume pe stradă, ca să-și arate dragostea ce i-o poartă. Între mîile de oameni, cari așteptau pe căldură parada, unul și-a găsit o petrecere ciudată: tăia pe nezîmțite rochia la doamne și domnișoare, cu niște foarfeci bine-ascuțite. Ci-că multe doamne au făcut pînă-acum arătare la poliție împotriva necunoscutului, care și-a petrecut așa bine timpul.

Un vis groaznic. Foile din America scriu, că un călător ce dar-mea în vagonul unui tren accelerat a visat un vis așa de groaznic, încît l'a plătit cu viața. Visase anume, că trenul întreg e în flacări, și visul acesta așa l'a zguduit, încît a sărit din pat și spărgînd fereastra vagonului, a sărit pe ea afară după ce trenul plecase din gară! A rămas greu rănit și după chinuri lungi a și murit apoi. Călătorul nenorocit era în drum spre orașul Kvebeh, unde avea neamuri.

Cum sunt priviți zburătorii în Calcuta?! Să vorbește mult în timpul din urmă, ce cred despre mașina de zburat Indieni, un popor, ce stă sub stăpînirea Englezilor și e mult rămas înapoi în ale învățăturii. Ci-că în orașul Calcuta s'a dus un zburător belgian: Tyelc, ca să zboare și înaintea Indienilor. Cînd s'a ridicat mașina de zburat în aer, Indieni de rînd, poporul, au rămas încremeniți și unul dintre ei a zis vecinului:

— Știi cum fac, Sahib?

— Știu, o mașină ridică toată comedia, — răspunse Sahib, un Indian mai cuminte.

— Nu-i adevărat, zise iar vecinul, aceștia sunt vrăjitori. Știu cu dracul! Ne-au vrăjit să-i vedem, ca și cînd ar zbura, dar ei de fapt sunt tot pe pămînt. Cum să zboare el ca vulturul?

Sahib a început a-i tilcul vecinului, că aici nu poate fi vorba de nici o vrăjitorie, dar vecinul nu voia să asculte una ca asta.

Mașina de zburat se ridicase acum sus de tot și el nu putea crede, că astfel de minuni să pot întîmpla fără putere de drac!...

— Oare din ce lemn e făcută? a întrebă din nou Indianul. Trebuie ca-i din lemn adus din codrii, prin cari picior de om nu a călcat. Căci dacă într'adevăr e din lemn, numai din un astfel de lemn poate fi, în care e duh necurat!...

S'a gîndit apoi Indianul cîtă-va vreme și a zis din nou:

— De bună samă e duh necurat în lemn și 'n mașinărie și acela li ridică în văzduh.

A fost apoi întrebă, că nu s'ar sul și el în mașină?

— Pentru toată lumea asta, nu, — a răspuns Indianul! Doar am auzit eu, că mulți oameni zburători au fost uciși de ea! Trebuie să fie lucru necurat în mașină și pace bună, și acela dacă să supără, ucide pe zburător!... Dacă mașinărie singură ar ridica aripile, nu s'ar întîmpla așa ceva, căci mașinăriei nu-i este mînie pe om!

Și așa zădarnică a fost toată truda de a face pe bunul Indian să creadă, că zburătorii nu știu cu dracu!...

Petreceri.

Reuniunea de cîntări „Dorul“ din Mehadica, aranjează concert împreunat cu teatru Luni, a doua-zi de Rusalii, în sala „Hotelul bisericii“ în Domașnia, la care invitată cu toată stima.

Venitul curat să va folosi: o parte pe sama sfîntei biserici din Domașnia, iar restul spre scopuri filantropice.

— Reuniunea femeilor române gr-cat. din Roșia-montană, invitată la petrecerea de vară împreunată cu producțiune teatrală, ce să va ținea a doua-zi de ss. Rusale, în localul „Casinei locale“.

— Petrecere de vară aranjează elevii școalei gr-or. române din Deva, a doua-zi de Rusalii în „Grădina verde“ din Deva. Venitul curat e destinat în favorul fondului sfîntelor Paști.

— Comitetul bisericii rom. din Miluan (Milván), aranjează în 13 Iunie n. petrecere de vară împreunată cu producție teatrală, în comuna Miluan, în localitatea școalei din loc. Venitul curat e destinat pe sama școalei din loc.

— Societatea muzicală român. „Doina“ din Turnu-Severin, aranjează sub conducerea dirigen-

tului său, a dlui profesor I. St. Paulian, la 29 Mai, 11 Iunie a. c. (In Dumineca Rusaliilor răsăritene), în sala hotelului „Cerbul de aur”, din loc, Concert împreună cu declamațiuni, în Orșova. Venitul curat e menit fondului p. pictarea bisericii gr.-or. române din Orșova.

— Reuniunea rom. de cîntări și teatru din Mercurea, invită la producția teatrală, ce o va arangea Luni, 12 Iunie n. 1911 (a doua zi de Rusalii), în sala hotelului „Trei Arabi” din Mercurea.

— Societatea de diletanți Români „Progresul” din Făgăraș invită la Reprezentația Teatrală dată sub conducerea dlui Aurel P. Bănuțiu, directorul artistic al societății teatrale, Marți, a 3-a zi de Rusalie, în sala dela „Hotel Paris” (Sorea) în Făgăraș.

— Tinerimea română din Cugir invită la petrecerea cu joc ce o va aranja în ziua de Rusalii în Sala Comunală din piață. Venitul curat e destinat pentru biserica gr.-catolică din loc. Muzica din Gîrbova.

— Tinerimea adultă din Briznic invită la producția teatrală împreună cu joc ce să va ținea Duminecă, în 18 Iunie în sala școlii din loc. Venitul curat este destinat în favorul înființării bibliotecii populare.

Di Calmuschi la Orăștie. Tinerul declamator comic Calmuschi, cunoscut deja publicului nostru din trecerea pe la noi în societatea dlui Z. Bărsan, — după ce a dat o foarte reușită reprezentanță la Blaj și aiurea, — a sosit ieri la Orăștie, și va da Duminecă (ziua de Rusalii) sara, o reprezentanță de declamațiuni, mai ales comice, în prinzătorul hot. Central.

Indemnăm publicul nostru să iee parte, dl Calmuschi fiind un distins declamator, absolvent al conservatorului de declamațiune din București.

Rugăm îndreptați. În duioasa poezie de Petőfi, tradusă de dl Seb. Bornemisa în numărul 23 (acesta de Rusalii) al „Foi Interesante” s'au strecurat două greșeli de tipar cari strică înțelesul bun al versurilor.

În versul 1 din strofa a doua, e a să ceti urma așa:

...sice 'ncet, umplut de jale:

iar versul 2 din strofa 3: cetește-l:

Și cu hoști din codrul negru m'am făcut fârtiat și eu...

Rugăm îndreptați acele 2 cuvinte, ca să se dea înțelesul adevărat al versurilor.

Jertfe a potopului. De pe Valea Almajului, în Bănat, de pe aceeași Vale care anul trecut pe vremea asta era cîmpul celei mai cumplite jelanii, — să scrie „Drapelului”:

Dumineca trecută hotarul Prigorului a căzut o ploaie torențială, care a lăsat iarăși pe mulți locuitori cu mîinile după brăciri, în urma apelor crescute, ce duseră cu sine și o colibă în care să adăpostisă patru băștânci păstori, cari își aflară aci moartea înneocîndu-să!

În părțile Almajului la 17/30 Mai, s'a pus o negură deasă peste tot ținutul, ce a făcut locuitorilor

maltă frică, cu atît mai virtos, că Lunea viitoare (adecă Luni în săptămîna de față) se 'mplinește anul dela crîncenul potop, ce nelăsă cum multelacrămi.

Cununie. Dșoara Eva Cranciova și dl Ieronim Rus, vestesc celebrarea cununiei lor religioase, care va avea loc Luni, a doua zi de Rusalii, în biserica gr.-or. din Gelmar.

Daruri nobile, pentru școală.

Comitetul parochial din Mogoș-Mămăligani (protop. Lupșa) aduce și pe această cale cele mai sincere mulțumiri binefăcătorilor cari au dat ajutor pentru zidirea școlii din Mogoș-Mămăligani, — îndeosebi dlor: Vasile David, paroch gr.-or în loc, pentru-că a dăruit locul în valoare de 400 cor., destinat nou edificîndei școlii. Prea on. domn Iosif Serafin, preot militar în Sarajevo, 20 cor.; firma I. B. Misselbacher sen. în Alba-Iulia, 20 cor.; Dnii Dr. Ioan Pop, adv. în Alba-Iulia, 11 cor.; Dr. A. Dumitriu, medic în Budapesta, 10 cor.; Em. Ungurean, adv. în Timișoara, 10 cor.; Nicolae Fișean, protopresbiter militar în Brașov, 5 cor.

Dumnezeu să le răsplătiască! Cei-ce au primit apeluri sunt rugați a le trimite și ei.

În acest fel avem bună nădejde a putea zidi iubitorilor nostri copii de Moți din această comună din creerii Munților-Apuseni, mult dorita școală!

Ioan Trifa, epitr.

Iarăși morb între vite? Comitetul nostru, al Hunedoarei, abia, a scăpat de morbul de gură și de unghii, pentru care li stase închise țirgurile multe luni de zile, — și acum vine știrea că lipicioasa boală iar s'ar fi ivit în Mada și Balșa (pe Valea Gsoagului). S'au luat toate măsurile de stîngenie a lățirii ei. *Țirgurile să opresc iard!*

Școlile rămîn închise. Fiindcă vărsatul mărunț bîntuie între copii în Orăștie și jur, s'au închis școlile de aici înainte cu 2 săptămîni. Zi-lele astea era să se deschidă, dar' aflîndu-să și acum peste 200 copii bolnavi în oraș și jur, — ele au fost închise de nou până în 18 Iunie. Dar' nici atunci nu credem că vor fi deschise macar pentru examene, ci școlarii să vor da testimonii de pe clasele în cari au umblat.

Ca în ori-ce nenorocire, e și un pic de noroc: calculi răi nu să vor putea da, ci vor fi lăsați să treacă toți școlarii, de vreme-ce luna de zile din urmă, și examenul, cînd ar fi avut privilegiu a-și îndrepta calculul, nu s'a ținut școală.

Din gimnaziu (colegiu) numai clasele de jos sint închise, cele de sus nu, — fiind vorbă de morb ce atinge numai copii sub 15 anii mai ales.

Orașul Orăștie își va avea dată vama țirgului în arîndă. În timpul din urmă o avea dl Schull Zsiga,

Anul trecut reprezentanța orașului a hotărît să iee în chivernisirea sa vama, să n'o mai dea în arîndă. Dela anul nou a și luat-o. Dl Schull a apelat la comitat contra luării, că dsa ar avea drept s'o țină și și mai departe Comitetul permanent dela comitat a hotărît să se dea loc recursului, că orașul să dea iară vama în mîna arîndașului său. Că bine-a știut umbra dl Schull pe la Deva.. Congregația trecută însă, după lămuririle date de dl primar Andrae, de dl Dr. Vlad, și alții, — a respins totuși recursul și a întărit, că orașul să-și țină numai vama în mîna sa. Că orașul bine a făcut, o vădește și faptul că în cel dintîi pătrar de an, i-a adus vama cu 500 cor. mai mult decît li aducea arînda.

La fel ca Dr. Crippen. Mulți și-or mai aduce aminte de povestea urită a acestui om, care și-a ucis soția și a îngropat-o în pivniță, ca să poată trăi în liniște cu iubita lui, cu domnișoara Le Newe, a fost însă descoperit și osîndit la moarte prin ștreperit.

O întîmplare ce samănă mult cu asta, ci-că s'a descoperit acuma în America. Iaca cum. Doamnei Silian Scheid, care era cunoscută, fiindcă scria și la gazete, în 2 Februarie i-s'a pierdut de-odată urma. Mulți au întreat după ea, dar bărbatul ei spunea tuturor, că s'a dus la neamuri pe mai multă vreme. Și lumea n'a avut la asta nimic de zis, cu atît mai virtos, ca bărbatul deși să mutase din locuința în care fuseseră, totuși plătea regulat chiria. În timpul din urmă însă n'a mai plătit-o. Stăpînul casei, dacă a văzut, că nu-și mai capătă banii, a descuiat locuința și mare l-a fost mirarea, cînd a năvălit pe ușă un miros greu, de om mort. A chemat poliția și au dat de scriitoarea Silian Scheid în odaia de scaldă, tăiată bucăți și mestecată cu var. Pe bărbatul ei l'au prins îndată și l-au luat la întrebări. El până acum numai atîta a răspuns, că nu știe de nimic și nu știe cum a ajuns acolo soția sa. De cînd s'a dus ea, a primit un răvaș dela ea, în care-i scria: nu mă căuta, mă duc și nici o dată nu ne-om mai vedea. Știrea asta însă el n'a voit s'o spună nimănuia, ca să nu facă zgomot în jurul casei sale.

„Sfînta Unire”

— Societate literară socială. —

Într-o conferență ținută de fruntașii bisericii greco-catolice, întruniți în iarna trecută la Oradea-mare, s'a numit o comisiune pentru alcătuirea Statutelor unei societăți literare-sociale creștine. Comisiunea aceasta a pregătit planul de statute și l'a adus înainte în săptămîna trecută, la o ședință în Blaj sub conducerea episcopilor Dr. D. Radu și Dr. V. Hossu. Stabilirea deplină a statutelor va fi înaintată la o nouă întrunire care să va ținea în August, cu prilegiul jubileului de 50 de ani al Asociațiunii. Noua societate are de scop a cultiva literatură scrisă în spirit creștinesc, va întemeia o tipografie și librărie, va ține cărți, va organiza conferențe și prelegeri pentru țărani, precum și tot felul de Reuniuni, cari promovează bunăstarea și cultura poporului.

Patronii societății sunt arhierii gr.-catolice români; iar comitetul să va compune atît din clerici cît și din mireni.

Să leagă frumoase nădejdi de această întreprindere literară. Li dorim și noi spor și noroc!

Petrecerea cu joc arangează la Hunedoara de „Reuniunea femeilor române” cu concursul comitetului parochial gr.-or. Dumineca trecută, — a reușit după împrejurări destul, și a atins încînta și scopul material, întrucît s'au încasat 154 cor. 40 fl. iar spesele fiind cor 100, au rămas 54 cor. 40 fl. cari s'au depus la banca „Corvineana” ca fond pentru ridicarea unui monument la mormîntul lui Nic. Huțovici, vicarul de pie memorie de pe vremuri, la Hunedoara.

Almanahul scriitorilor dela noi.*

„Librăria Națională” S. Bornemisa va da la toamnă un „Almanah al scriitorilor dela noi”, care va fi o oglindă a talentelor de dincoace de munți. Pentru acest Almanah a fost cerut sprijinul celor mai de samă scriitori ai noștri, născuți în Ardeal, Ungaria și Bănat, cari și-au creat un nume oarecare fie pe terenul literar, fie pe cel economic, ori științific. Cu excepțiunea puținoi, am primit răspunsul tuturor: o bucată înedită din domeniul de muncă a lor, o fotografie și cîteva date bio-bibliografice.

Trăgîndu-ni-se din unele părți atențiunea asupra unor scriitori ai noștri, cari au rămas din nebagare de seamă la o parte, și n'au fost rugați prin epistolă, ca să contribuie la Almanah, — rugăm pe această cale pe toți aceia, cari ar dori să contribuie la Almanah, ca până în 20 Iunie n. să-ne scrie.

Rugăm în sfîrșit și pe Dnii Redactori ai ziarelor și revistelor noastre, ca să binevoiască a ne trimite contribuțiile dlor în decurs de cîteva zile, căci e timpul suprem să arangem materialul pentru Almanah. Materialul sosit după 20 Iunie n., regretăm, dar nu-l mai putem lua în samă.

„Librăria Națională”

S. Bornemisa.

* Ziarele noastre sunt rugate să binevoiască a reproduce șirele acestea.

Mulțumită publică.

La inițiativa bunului român Vasile Comloșan, originar din Bănat, sau colectat și trimis eparchiei Caransebașului sumele mai jos însemnate, pe cari Dzeu să le răsplătească înștit.

- Societatea „Vulturul” 4 dolari;
- Vasile Comloșan, 5 dol.;
- George N. Popa, 5 d.;
- Ioan Hancu, 2 d.;
- Ioan Mărginean, 1 d.;
- George și Elena Murariu, 1 d.;
- Ioan și Ana Ganea, 1 d.;
- Alexandru Ganea, 2 d.;
- Dumitru Moldovan, 1 d.;
- Vichentie Savu, 1 d.;
- Moise Herdău, 1 d.;
- Ioan Stoica, 1 d.;
- Vasile Știif, 1 d.;
- Ioan Moldovan, 1 d.;
- Petru Bărdaș, 1 d.;
- Floresan Cătană, 50 cenți;
- Ioan Deigorean, 50 c.;
- Ilie Birș, 50 c.;
- Ilie Tomaș, 25 c.;
- Dumitru Holom, 25 c.;
- George Ștefănescu, 50 c.;
- Simion Dașiu, 25 c.;
- Nicolae Hațăgan, 25 c.;
- Nicolae Filip, 25 c.;
- Pavel Moga, 10 c.;
- Ștefan Dumitru, (macedonian) 50 c.;
- Pale Lozanof, (macedonian) 25 c.;
- Nicolae Podia, 50 c.;
- Ioan Pavel, 25 c.;
- George Cociolană, 25 c.;
- George Oriza, 25 c.;
- Petru Sirigi, 25 c.;
- Dumitru Băncu, 50 c.;
- Ioan Aldea, 50 c.;
- Vasile Miha. (C. Brad) 25 c.;
- Ioan Urdea, 25 c.;
- Ioan Bana, 50 c.;
- Vasile Brzescu, 25 c.;
- Ana Băra, 25 c.;
- Simion Herdău, 50 c.;
- Maria Hehr, 25 c.;
- Ioan Că-

maș, 20 c.; Filon Stanciu, (comuna Dirlot) 25 c.; Ioan Gindilă, 25 c.; Silimon Sereșan 15 c.; Teodor Murariu (Nădlac) 50 c.; Daniilă Nicoră, 50 c.; Toma Coșiva (slovac), 50 c.; Dum. Precup, 50 c.; Nic. Sănmărtinean, 50 c.; Nic. Georgescu, 10 c.; Daniilă Libișca, 1 dol.; Maria Tuca, 50 c.; Emanoil Varga, 50 c.; Maria Șerb, 50 c.; Iosif Jendeos, 20 c.; Tamás János, 20 c.; Silvia Nicoară, 50 c.; Nicolae Arion, 50 c. Toți din Homestead Pa.

Din Butler Pa: Petru Jugan și soția Ana, 50 cenți; Stefan Ciutloz, și soția Ficores, 50 c.; Ioan Brădălean, 50 c.; Ioan Viad, 50 c.; Bucur Veitșan, 40 c.; Zaharie Oancea, 25 c.; Lazar Luca, 25 c.; Ioan Bucsilă și soția Marina, 25 c.;

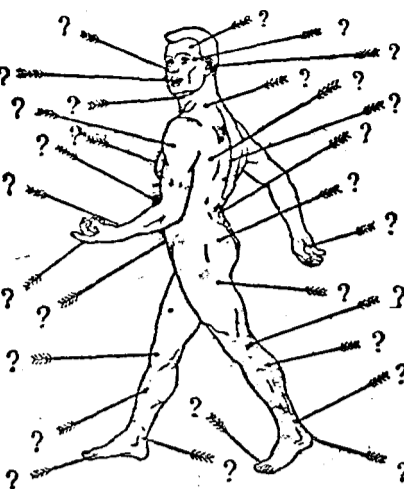
Din Verona Pa: Petru Găbrian (comuna Drăguș), 50 cenți; Dumitru Găbrian (Drăguș), 10 c.; George Codria C. (c. Drăguș), 25 c.; Iosif Dobrin C. Voila, 25 c.; Nicolae N. Streza, 25 c.; Simion Oana, 15 c.; Timotei Heșian, 25 c.; George Schiopu, 50 c.; Efraim Bălan (Șinca veche), 25 c.; Maria Bălan 25 c.; Iordache Batia, 15 c.; Leonte Sulea (c. Părău), 50 c.; Miron Viari (c. Părău), 25 c.; Milian Boamă (c. Părău), 25 c.; Ioan Brădăla (din Cut), 25 c.; Vinta Feri, 25 c.; Alexandru Gabor (com. Somes), 20 c.; Andras Vincze, 15 c.; George Gabor (com. Somes), 15 c.; Ilie Drăguț, 20 c.; Nicolae Suciu, 25 c.; Mateiu I. Sitea (Dragus) 25 c.; Spiridon Socaci (Dragus), 15 c.; Iosif Stoia (Dragus), 15 c.; George Togoroș (Dragus), 10 c.; Jacob Sitea (Dragus) 15 c.; Jacob Guseilă (Poșorta), 25 c.; Ioan Bogosia (Dragus), 10 c.; Daniilă Aron, 25 c.; Ioan Fogoroși, 20 c.; Ioan Tufă, 20 c.; Gligor Mărginean, 25 c.; Rafila Pleșca, 25 c.; Zevedeiu Dorzea, 25 c.; Ioan Chitea, 25 c.

Din Universal, Pa: Achim Matei, 25 c.; Maria Gindilă, 30 c.; Maria I. Bucurenciu, 50 cenți; Ioan Tolan, 10 c.; Dumitru Cataranciu, 25 c.; Ioan Oros, 35 c.; Armeșanca Timar, 20 c.; Ioan Cristea, 25 c.; Ioan Comanici, 25 c.; Ioan Biță, 10 c.; George Grama, 15 c.; Milian Cileș, 10 c.; Ioan Dilea, 10 c.; George Stoica, 50 c.; Iosif Frăncu, 25 c.; Ioan Nicodinevesia, 10 c.; Gorge Șulea, 15 c.; Moș Iova, 25 c.; Ioan Bontescu, 25 c.; Lazăr Ciopașiu, 25 c.; George Radu, 20 c.; Ioan N. Bădăla, 50 c.; George R. Bădăla, 10 c.; Nicolae I. Comănicu, 10 c.; Achim Sereșan, 25 c.; Achim Muntean, 50 c.; Andronic Popa, 20 c.; Pop Dumitru, 5 c.; Balia Vasile, 5 c.; Vila Pocian, 20 c.; Todor Man, 20 c.; Petru Bucurenciu, 20 c.; Ioan Bucurenciu, 20 c.; Toma Comea, 25 c.; Ioan Roman, 25 c.; Vasile Roman, 20 c.; Nicolae Devan, 50 c.; Ioan Fluerașiu, 10 c.; Ioan și Ana Dușe, 50 c.; George Bișcior, 20 c.; Irimia Mărginean, 10 c.; Ion Moldovan Prăsu, 10 c.; Petru Zorilă, 10 c.; Toma Imbăruș, 50 c.; Ion Micula, 10 c.; Nicolae Dardea, 10 c.; Vasile Tănase, 10 c.; Petru Modran, 10 c.; Nicolae Oprig, 25 c.; Anna Jangor, 15 c.; Nicolae Niștor, 25 c.; Petru Pantea, 25 c.; Nicolae N. Modron, 25 c.; Ilie Vecerzan, 25 c.; Ioan Băilă, 50 c.; Ioan Macavei, 50 c.; Toma Baltes, 50 c.; Herman Weitzner, 50 c.; Nicolae Lazăr, 50 c.; Nicolae Vintilă, 30 c.; Petru Oariu, 50 c.

De tot s'a adunat și s'a trimis la Caransebeș 67 dolari 80 cenți sau vre-o 335 coroane, — pentru cari Episcopia de Caransebeș aduce câte mulțumiri bunilor frați din America!

Te sâgetează?

(142) (Al dureri?) 22-25

I. Fluidul Elza alui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spurc), slăbie de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gât și morburii din curent ori răceală. devărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5, franco

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mână alui Feller, contra durerilor de stomac, zgârciuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, greață, ameteală, rigăci, haemoroide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa

Eugen V. Feller, apotecar Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab.)

Atenție! Societate des : : Papiers Abadie.

Fiindcă în timpul din urmă s'au pus în vânzare felurite imitațiuni de ale cunoscutului și iubitei marcă de tuburi pentru cigarete **RIZ ABADIE (RIZ DORÉ)** recercăm pe on. noștri mușterii, să fie atenți la numele **Abadie**, pe care imitațiile vor să-l înlocuiască cu alte numiri. **Ferți-vă de cumpărarea imitațiilor** de calitate mult mai slabă! Noi le-om urmări pe calea legii.

Societatea de hirtie de țigarete 4-26 (168) „**ABADIE**“.

Cine trimite coroane 10

prin mandat, primește imediat un ceas veritabil **Electro Double de aur**, pentru doamne sau doamne, cu capace duble, 5 ani garanție, franco sau prin mandat, cu portu cuprins.

AUR IN RATE!

Un lanț de aur 14 carate, fason modern, 40 grame, marcat, **K 100**. Numai **4 K** pe lună, conform condițiilor mele. 1-1

Juvelen Export H. Weisz Ujbánya, Nr 2/a (Bars megye).

Invățâcel

să caută și să primește îndată în prăvălia mixtă a subscrișului.

Cei cu câteva clase gimnaziale ori reale, sunt preferiți.

Nicolae N. Țintea,

192 comerciant în Scitște 1-5 (Szelistye, Szeben megye).

Să caută un mașinist diplomat

la o mașină de trocerat. Locomotiva manipulează cu aburi. Salar 160 coroane la lună și costul. Reflecțanții sunt rugați a să adresa la

Petru Benea,

(189) 2-3 propr. de vil. Villágos, (com. Aradului).

Căsătorie.

Un tiner de 27 ani, măestru brutar (pitar), de sine stătător, în o comună bună din Bănat, aproape de oraș, în lipsa de cunoștințe, dorește a-și găsi o fată potrivită lui, pentru a lega căsătorie. (196) 1-0

Scrisori a să trimitte pe numele „Barbu“ la Administr. foii.

Invățâcel.

Un băiat din casă bună, cu 2-3 clase gimnaziale sau civile, află imediat aplicare ca învățâcel pe lângă condițiuni favorabile în prăvălia de mărfuri mixte a Dlor **B. Popovits și Fii** din Hațeg. (188) 2-3

Halical	PREMIER	Biciclu
Executate prima și valoros!		Cea mai naltă perfecție tehnică.
Catalog gratis.		în Eger (Boemia).
Atelierele „Premier“		
Reprezentant: Carol Reck, Orăștie.		
(168) 6-10		

VAR!

În fabrica de var din ORLAT să arde și expediază zilnic în mare și mic renumitul:

Var de Orlat

liber de piatră și zgură! Preț moderat, serviciu prompt și real!

I. Banciu.

(183) 3-10 Orlat (Szeben m.)

Nr. 240-1911.

a. f. c. s. c. d.

Exarindare de Domeniu.

Domeniul fondului central școlastic din districtul Năsăudului, aflător pe hotarul comunei Cianul-mare (comit. Turda-Arieș), de o pozițiune frumoasă, în estenziune de 1030 jug., 1204 orgi pătrate, constător din arătură, fnaș și pășune, dimpreună cu edificiu de locuit și edificiu economic, să va da pe calea licitațiunei publice, în arindă pentru pășune eventual cultivat, începnd din 24 Aprilie 1912, pe șase ani după oaltă.

Prețul de strigare, ca arindă anuală, e satorit 12.000 coroane.

Licitația să ține exclusiv cu oferte scripturistice închise, cari sunt de a să trimitte până în 31 Iulie 1911, la 5 ore după amiazi, cu vadiul de 1200 coroane la subscrisa comisiunei administratoare în Năsăud.

Oferentul trebuie să declare în ofertul său că cunoaște condițiunile de licitație și de contract, pe acelea le primește și să supune lor necondiționat.

Condițiunile de licitație și de contract, să pot vedea în cancelaria fondurilor și pe speșele proprii să pot copia.

Din ședința comisiunei administratoare de fondul central școlastic și de stipendie din districtul Năsăudului, ținută în Naszód la 29 Aprilie 1911. (187) 2-3

pentru prezident:

Dr. Paul Tanco m. p.,

Secretar: **Dr. Nestor Simon m. p.**

Cei-ce doriți să fiți scutiți de pagubele în vite!

Intrați sub scutul „Reuniunii proprietarilor de vite“ dela Orăștie (Szászváros), care asig ră pe economi contra ori-cărei pagube în vite!

Precum s'a dat de știre prin foaia »Tovărășia«, această Reuniune a intrat în viață dela 8 Maiu 1910. Și dela aceea zi încoace, plătește toate pagubele în vite a membrilor săi, cari sunt în rindniulă cu înscrierea și plata taxei! — A plătit în 11 luni, peste 18.000 coroane despăgubiri membrilor săi!

Nu e greutate mare!

Cînd intri spui, cit și-s vrednice vitele, și la caz de pagubă plătești numai 4 fileri după fiecare 100 coroane, ce ai asigurat pe vitele tale.

Plăți nu ai de făcut, decit cînd la un ortac din cercul tău s'a întimplat o pagubă în vitele asigurate!

Ca să poți asigura, te faci membru al Reuniunii, cumpărînd o »cuotă« (acție) de 4 cor. pentru fiecare 1000 de cor. asigurate; prețul cuotei îl plătești în 2 ani. La înscriere să cere numai 1 cor. din ea. Cei cu vite multe, cari asigură mai multe mii, își iau de fiecare 1000 cor., asigurate, cite o cuotă, — care rămîne însă averea lor, și la ieșirea din Reuniune și-o capătă înapoi.

Incolo: la intrare dai 1 cor. taxă de primire și plătești ajutorul, cit și-să vine pentru un caz de pagubă (de attea-ori 4 fil., cite sute de cor. asiguri. Plătești adecă înainte o pagubă).

Azi toți membrii Reuniunii, formează deja 4 Despărțăminte, ce să conduc de Cancelaria centrală dela Orăștie. Precum asigurații vor spori mai mult, Reuniunea va împărți pe cei asigurați în cercuri, cari au în coperinsul lor cam 3000 de vite, și soții din un cerc de acesta plătesc ajutor, numai cînd e pagubă în cercul lor. Numai la caz de epizootie (boală lipicioasă), direcția poate îndruma pe un cerc a veni și el în ajutorul celuilalt, după îndemnul: „azi ție, mâne miel!“ (726) 16

Amănunte, tipărituri, îndrumări, cereți la cancelaria:

„Reuniunii proprietarilor de vite din Orăștie-Szászváros“

„Város-major Szanatorium“
și
„HYDROTHERAPIE“
26 odăi arangiate cel mai modern. Supraveghiere medicală permanentă.
Telefon 88-99.
Birou central; stabiliment medical:
Budapest, Ferenc körút 29.
n. a 8-9; d. a. 3-5.
Director-șef:
Dr. Cosmutza.

(884) 23-

Atențiune!

Să atrage atențiunea asupra noului depozit de spirt din Orăștie, — unde să poate căpăta cel mai ieftin și nefalsificat Spirt, precum și Licuieruri, Vinuri, în detalii și în mare! — (143) 8-12
Fritz Chrestel
în Orăștie, Piața poliției.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEA**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil., Rizling 70 fil., Roșu 76 fileri.

Vinuri noi: Rizling 56 fil., Rizling și Ruge amestecat 52 fil., Siller 54 fil.

Rachie de trevere (comină) K 150
Rachie de comină specialit. » 2—
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.

Prețurile sunt semnate după litru în fileri. Vinurile și rachia să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus și cu rambursă.

Vase împrumutez pe timp de 2 luni.
Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,
proprietar de vii și neg. de vinuri.
(15) Világos, (Arad m.) 17-22

Publicațiune.

Casă cu curte și altfel de realitate sub Nr. 17 piața primăriei e de vîndut. — Oferte cu declarațiunea prețului să fie adresate la doamna **Barcsay Markné** în Brassov.

Afară de aceasta mai e de vîndut *casă cu curte și grădină*, în ulița **Beriului Nr. 15** și țelina pe dealu mic de asupra grădinii domnului **Lészay**. — Ofertele să fie adresate la dl **Iosif Prentner** în Brașov.
(190) 2-3

Birou de informații.

Cunoscînd multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărît să deschid în **Budapesta** birou de informație și **Agentură Românească.**

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministere și alte feruri, ori de informații comerciale și în general în orice cauză, din în restimp de 2-3 zile ori-cînd rezolvînd toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvirea favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate; serviciu prompt, informații detaliate. (42) 13-30

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU,
Budapest, Lejos utca 141 III/19.

„ARIEȘANA“

— institut de credit și economii, societate pe acții în Turda. —
Cheque-Conto 25209. Filială în Iara. Telefon 38.

Escomptează cambii simple și ipotecare pe lângă 7-8%.

Face împrumuturi pe obligații intabulate și caventate cu 7-8%.

Financializează tot felul de întreprinderi economice.

Primește depuneri pe lângă libele și în Cont-curent cu 5%, după cari darea o plătește institutul.

Sume de 5-6 mii coroane să pot ridica ori-cînd, fără abdicere; sumele mai mari, după starea casei.

(154) 7-

Diracțiunea.

Telefon 172. „LA CROITORIA UNIVERSALĂ“ Telefon 172.

I. PETRAȘCU, SIBIU — NAGYSZEBEN,

Strada Cîsnădiei Nr. 30 : :
Depozit de stofe engleze și germane.

Să pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, baltoane, etc. — Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit să aflu diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, porteepe, mănuși, etc.

Atrag deosebita atențiune asupra reverenzilor preoțești, ce să pregătesc în atelierul meu, dupa moda cea mai nouă.

Comandele să pregătesc în timp foarte scurt.

(189) 6-20

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!
Fără păreche potrivită!

(85) Ușor de mannat! 11-20

Nenumărate scrisori de mulțumită adeperec că

Teșetura de drot „HUNGARIA“
e neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețul pe metru pătrat 30 fileri și mai mult

Să comandă numai la fabricantul
Alexander Haidecker,

fabriacă de sunți de drot și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Üllői-ut 48/85.

Serviciu repede, favorabil și punctuos. — Catalog ilustrat, gratis și franco!

Cele mai bune
călcîie de gummi
sunt călcîiele:

(183) 5-10

Strămutare de local.

Fac cunoscut onorațiilor mei mușterii și on. public din Orăștie și jur, că cu *1 Maiu mi-am strămutat*

atelierul de curelar, tapiesier și lakirer

din *Drumul-tării dela Nr. 34*, tot pe *Drumul-tării la Nr. 53*, și rog ca încrederea ce mi-s'a dat pân'acum s'o am și în viitor.

Cu asigurarea, că toate lucrările le voi executa cu pricepere de specialitate, spre mulțumirea mușterilor, — rog a mi-să da și mai departe spriginul binevoitor.

Cu stimă:

Gustav Jüttner,
Tapecier, lakirer, curelar.

(184) 3-5

VIN!

Am circa 40 buți de vin, numai original ardelelesc, și îl vînd, dela 60 litri în sus, cu 26 cruceri (52 fileri) litrul.

HANS STEPHANI,
Hotel „Transsylvania“
14-45 Orăștie. (63)

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și teșetură de Bacula; impletituri de sîrmă; hirtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; tinichea neagră și țincuită. 7-10

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Editor și redactor responsabil: Constantin Șandru.

Tipografie „Nepos“, I. Moța, în Orăștie